SOCIOLOGIJA

Predmet sociologije

15.3.2017.

Nauka

- „Sistematizirana i argumentirana suma znanja u određenom vremenskom periodu o objektivnoj stvarnosti do koje se došlo svjesno, primjenom objektivnih metoda istraživanja.“
- Predmet i metode.

S. Kukić, Sociologija: Teorije društvene strukture“, Svjetlost, Sarajevo, str. 20.

Nauka

- „vrsta svjesne društvene djelatnosti čiji je glavni cilj utvrđivanje objektivne istine, tj. utvrđivanje, opisivanje i objašnjenje društvenih pojava otkrivanjem zakona koji u njima vladaju, ili na osnovu bitnih činilaca koji izazivaju i uslovaljavaju njihovo postojanje. Nauka predstavlja korpus suglasnih zaključaka koji se mogu verifikovati u praksi. Osnovni cilj nauke je upoznavanje svijeta radi njegovog savladavanja od strane čovjeka”. (*Politička enciklopedija*)

Podjela nauka prema predmetu izučavanja

- Prirodne
- Društvene

Društvene nauke – dvije skupine

- Posebne
- Opšte

- Da li je sociologija posebna ili opšte društvena nauka?

S. Kukić, Sociologija: Teorije društvene strukture", Svjetlost, Sarajevo, str. 20 – 21.

Metod

- Pojam
- Tri bitna elementa: suma prethodnih znanja, postupak i sredstva.
- Spoznaja do koje dolazimo primjenom znanstvene metode:
  - istinitost
  - preciznost i
  - složenost spoznaje.

S. Kukić, Sociologija: Teorije društvene strukture“, Svjetlost, Sarajevo, str.35-36.

Kvantitativna ili kvalitativna istraživanja?

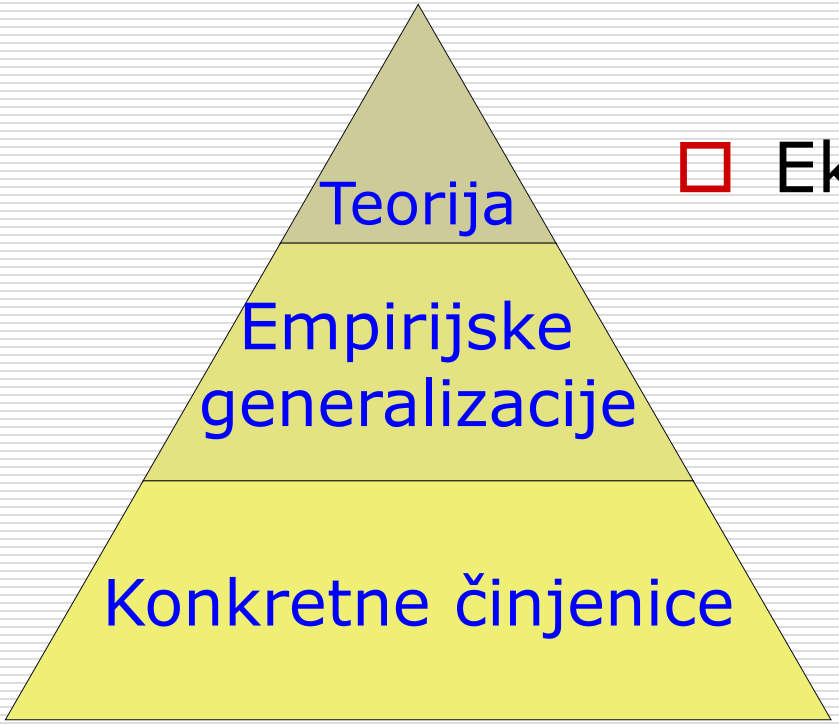

- Deskripcija: *šta?*
- Eksplanacija: *zašto?, kako?*

Izvor sheme: Keith F. Punch (2005) "Introduction to Social Research", SAGE Publications, London

Istraživački proces

„kompleksna teorijsko-empirijska djelatnost koja se sastoji od niza sukcesivnih teoretskih i empirijski koraka, etapa i faza koje se odvijaju prema određenim metodološkim pravilima, te za cilj imaju uspješnu spoznaju društvene stvarnosti.“

(Nijaz Mesihović „Uvod u metodologiju društvenih nauka”)

Izvor:
Gidens

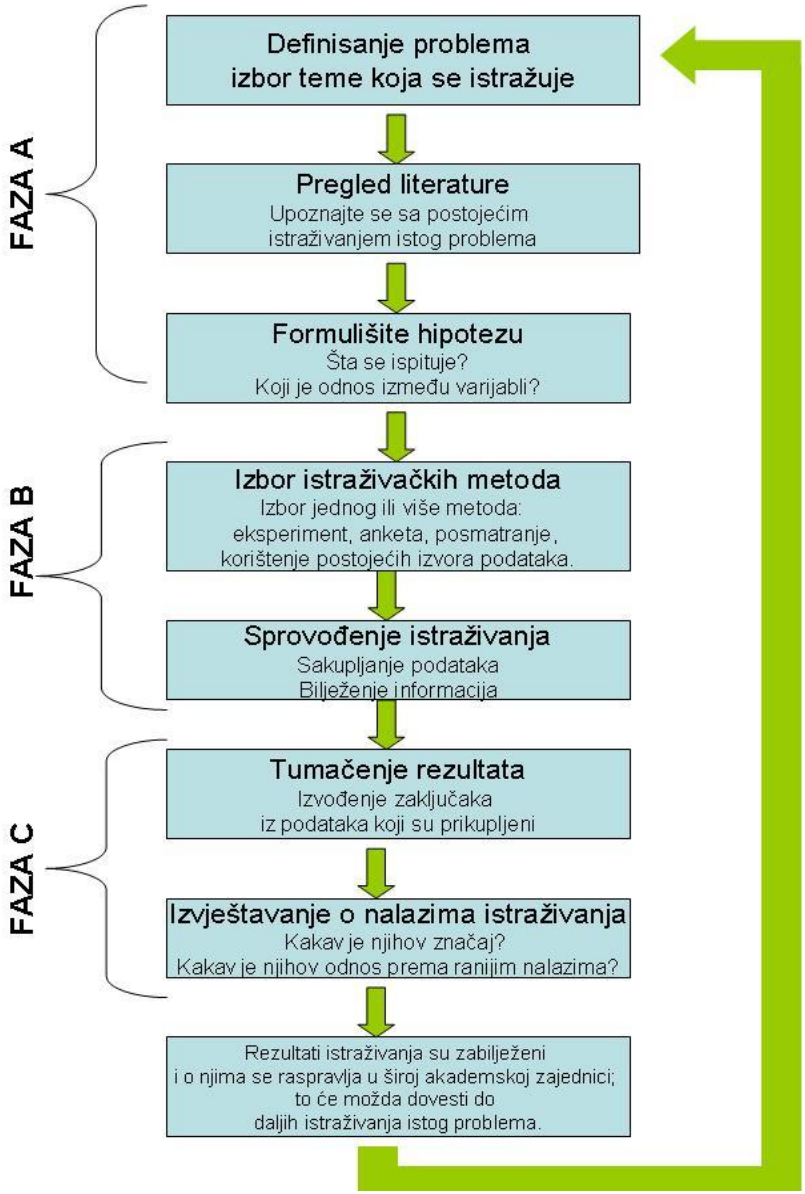

Pojam sociologija – polazna pitanja

1. **Šta je predmet sociologije?**
2. **Šta je društvo?**
3. **Da li je predmet sociologije društvo u njegovoj ukupnosti ili njegovi pojedini segmenti?**
4. **Da li su predmet sociologije sve društvene pojave ili samo one koje nisu predmet proučavanja drugih društvenih nauka?**
5. **Šta je specifičnost sociološkog pristupa društvenim problemima?**
6. **Izaberite jednog teoretičara/ku kojeg smatrate zaslužnim za utemeljenje sociologije kao nauke. Obrazložiti odgovor!**

. . .

Harriet Martineau (1802. – 1876.)

- "Kada čovjek proučava društvo on se mora fokusirati na sve njegove aspekte, uključujući ključne političke, vjerske i socijalne ustanove."

Auguste Comte (1798. – 1857.)

- *Kurs pozitivne filozofije* (1830. – 1842.)
- Astronomija, fizika, hemija, fiziologija i **socijalna fizika**.
- 47. lekcija: *Kratka ocjena glavnih filozofskih pokušaja preduzimanih do danas u cilju stvaranja društvene nauke*
- ***Socijalna statika**, ili opšta teorija spontanog reda ljudskih društava.*
- ***Socijalna dinamika**, ili opšta teorija spontanog progresa čovječanstva.*

Karl Marx (1818. – 1883.)

- Nauka o društvu
- Istorijski materijalizam

Formalistička shvatanja

Georg Simmel
1858.-1918.

Leopol von Wiese
1876.-1969.

Predmet sociologije - perspektiva formalne sociologije

- Forma (oblik) i sadržina
- Sociologija kao *geometrija društva* (Simmel)
- Sistem formalne sociologije (von Wiese)
- Sociologija kao teorija socijalnih interakcija: nadmetanje, konflikt, prilagođavanje i asimilacija (Čikaška škola)

Emile Durkheime (1858.-1917.)

- Sociologija kao
- Nauka o društvenim institucijama
- Nauka o ustaljenim obrascima kolektivnog ponašanja
- Sociologija kao empirijska nauka

Sociologija kao nauka o društvenim grupama

- E. Dupreel (1879.-1967.)
- Delbert Charles Miller (1913.-1998.)
- William Humbert Form

Max Weber (1865.-1920.)

- Sociologija je znanost koja teži da “razumije društveno djelovanje objašnjavajući ga i koja nastoji da ga time uzročno objasni u njegovom toku i njegovim posljedicama” (Weber)

Sociologija kao nauka o ljudskom ponašanju

- Individualno-pshilogističke teorije u sociologiji
- Bihejviorističke teorije u sociologiji
- Kolektivno-psihologističke teorije u sociologiji

Funkcionalistička tumačenja predmeta sociologije

- Branislaw K. Malinowski (1884.-1942.)
- Alfred Radcliffe-Brown (1881.-1955.)
- Talcot Parsons (1902.-1979.)

Predmet sociologije iz perspektive strukturalizma

- Claude Levi Strauss (1908.-2004.)
- Michel Foucault (1926.-1984.)
- Judith Butler (1956.-)

Sociologija...

“istražuje društveni život čovjeka, grupe i društva, stavljajući poseban naglasak na analizu industrijalizovanog svijeta. Sociologija pripada grupi društvenih nauka. Razlike između društvenih nauka nisu oštre, pa sve one dijele izvjestan broj zajedničkih interesovanja, koncepata i metoda”. (Giddens)